

A. D.

Ośrodki promieniowania kultury we wczesnym średniowieczu (Spoleto, 18-23 kwietnia 1963)

Przegląd Historyczny 54/4, 735-736

1963

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W dniach od 1 do 6 września 1962 obradował w Barcelonie VII kongres historyków korony aragońskiej. W obradach wzięło udział ponad 200 uczestników, głównie z Hiszpanii i Portugalii, a także delegacje z Francji, Niemiec i Włoch. Tematem obrad były problemy historiografii i rozwoju państw korony aragońskiej w okresie od XII do XV w.

W Spandau (Berlin Zach.) wykopaliska archeologiczne doprowadziły do odkrycia szczątków rezydencji księcia słowiańskiego z XII wieku.

W czerwcu 1963 obradowała w Budapeszcie VIII doroczna konferencja Okrągłego Stołu Archiwów (*Table Ronde des Archives*). W konferencji udział wzięło 44 uczestników reprezentujących kilkanaście krajów. Temat konferencji brzmiał: archiwa a historia rolnictwa oraz najnowsze osiągnięcia w zakresie budownictwa pomieszczeń archiwalnych. Podstawą obrad związanych z pierwszym tematem były wyniki ankiety w sprawie źródeł do dziejów rolnictwa, jaka rozpisana została pomiędzy archiwa krajowe. Na ankietę odpowiedziało 37 instytucji archiwalnych z 23 krajów; na podstawie odpowiedzi opracowano raport przedstawiony uczestnikom konferencji, dający przegląd najważniejszych zespołów akt dotyczących historii rolnictwa w poszczególnych krajach. W obradach nad pomieszczeniami archiwalnymi przedstawiono szereg nowych projektów rozwiązania problemu przestrzeni w archiwach (regaly przesuwane typu *compactus*, wykorzystanie podziemi). Ustalono, że następna konferencja Okrągłego Stołu Archiwów odbędzie się w 1965 r. w Londynie (w 1964 r. odbędzie się Międzynarodowy Kongres Archiwów).

W ubiegłym roku ogłoszono drukiem materiały sympozjum poświęconego rozwojowi podstawowych gałęzi nauki historycznej, zorganizowanego przez 9 historyków tzw. „szkoły manchesterskiej”. Tytuł publikacji: „Approaches to History”, wyd. H.P.R. Finberg, London 1962.

Rohan Butler, zastępca przełożonego (*sub-warden*) All Souls College w Oxfordzie, mianowany został doradcą historycznym lorda Home, ministra spraw zagranicznych. Będzie on kierował edycją „Documents on British Foreign Policy 1919—1939”.

OŚRODKI I DROGI PROMIENIOWANIA KULTURY WE WCZESNYM ŚREDNIOWIECZU (SPOLETO, 18–25 KWIEŃNIA 1965)

Jedenasta z kolei konferencja międzynarodowa zorganizowana przez *Centro Italiano di Studi sull' Alto Medioevo* w Spoleto zajęła się przeglądem najważniejszych ośrodków i głównych kierunków promieniowania kultury i cywilizacji wczesnośredniowiecznej. Zgromadziła ona wybitnych przedstawicieli mediewistyki różnych narodowości, których referaty oraz głosy w dyskusji umożliwiły konfrontację różnych, często odmiennych sposobów widzenia kultury i cywilizacji w średniowieczu.

Obrady otworzył wykładem wstępnym Roberto Sabatino Lopez z Yale University, New Haven, USA. Pierwszy dzień konferencji poświęcony był wpływowi bizantyńskim w Europie wczesnośredniowiecznej i przyniósł dwa referaty: Agostino

Pertusi z Uniwersytetu Katolickiego w Mediolanie o wpływach kultury bizantyńskiej na Zachodzie, a właściwie we Włoszech, oraz Ivana Dujcewa z Uniwersytetu w Sofii, który przedstawił stosunki kulturalne Bizancjum ze światem słowiańskim.

Kolejne referaty wygłosili: Aleksander Gieysztor o „strukturacji kulturalnej krajów słowiańskich wczesnego średniowiecza“ (na przykładzie Rusi w okresie budowy państwa i społeczeństwa w IX—XI wieku), Philip Grierson z Cambridge o ośrodkach kulturalnych w Wielkiej Brytanii we wczesnym średniowieczu oraz Pierre Riche z Uniwersytetu w Rennes o ośrodkach kulturalnych w Galii frankijskiej w VI—IX wieku. Holger Arbmann z Uniwersytetu w Lund mówił o wpływach karolińskich i ottońskich na kulturę skandynawską, a José M. Lacarra z Saragossy o półwyspie Iberyjskim w okresie między VII i X wiekiem — o ośrodkach wizygockich, asturyjskich i katalońskich promieniowania kultury. Po geograficznym niejako przeglądzie europejskich centrów kulturalnych interesujący referat Fernanda Vercautereana z Uniwersytetu w Liège o aspektach ekonomicznych i kulturalnych ruchu kupców w Europie zachodniej między VI—X wiekiem wprowadził nowe problemy w tematykę konferencji, podniósł mianowicie zagadnienie tzw. „transportu i nosicieli kultury“. Rolą rękopisów i skryptoriów jako pośredników kultury od VI w. do reformy Karola Wielkiego zajął się znakomity paleograf niemiecki Bernard Bischoff z Monachium. Pouczający metodycznie i bogaty w informacje był również następny referat Carlo Battisti z Uniwersytetu we Florencji, który mówił o centrach i drogach promieniowania lingwistycznego w Recji wczesnośredniowiecznej. Nowe spostrzeżenia do dyskusji nad genezą sztuki romańskiej wniósł referat Jean Hubert z *École des Chartes* interpretujący związki artystyczne poszczególnych części Cesarstwa Rzymskiego we wczesnym średniowieczu. Obrady podsumował Cinzio Violante z Uniwersytetu Katolickiego w Mediolanie.

Tradycyjnie organizowana w ramach konferencji wycieczka niedzielna umożliwiła uczestnikom poznanie pięknych, a mało znanych zabytkowych zakątków Umbrii: świątyni w Clitunno, opactwa Sassovivo, S. Giovanni Profiamma, S. Terenziano, Bevagna.

XI tom *Atti del Centro Italiano di Studi sull' alto Medioevo* ukaże się za rok i będzie zawierał referaty i streszczenia dyskusji tegorocznej konferencji; w tomie znajduje się obfity materiał badawczy, który będzie niezbędną pomocą w pracy historyka wczesnego średniowiecza.

A. D.

W Wenecji w okresie od 11 maja do 22 czerwca 1963 odbył się cykl odczytów pt. „Wenecja w XI stuleciu“ (*Venezia nel mille*) zorganizowany staraniem *Centro di Cultura e Civiltà della Fondazione Giorgio Cini*, w siedzibie Fundacji na San Giorgio Maggiore. Pierwsze zebranie poświęcone było pamięci przedwcześnie zmarłego prof. Gian Piero Bognetti, wybitnego włoskiego historyka, pierwszego dyrektora *Istituto di Storia della Società e dello Stato Veneziano*. Wspomnienie pośmiertne wygłosił Francesco Calasso (Rzym). Na następnych konferencjach wygłoszono szereg odczytów: „Sztuka na Torcello i w Wenecji w XI w.“ (G. Fiocco, Padwa), „Świat arabski a Wenecja przed wyprawami krzyżowymi“ (M. Nallino, Wenecja), „Polityka Ottona III a Wenecja“ (M. Uhlig, Graz), „Wenecja a Bizancjum w XI w.“ (A. Pertusi, Mediolan), „Początki znaczenia gospodarczego Wenecji na Zachodzie; przemysł i handel solą“ (M. Mollat, Paryż), „Podbój Dalmacji“ (E. Sestan, Florencja), „Wenecja wobec walki cesarstwa i papieża“ (C. Violante, Mediolan).